

Članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u

1. Članstvo

Članstvo i obveze Bosne i Hercegovine u Međunarodnom monetarnom fondu (MMF) naslijeđeni su od Socijalističke federativne republike Jugoslavije (SFRJ) koja je bila jedna od zemalja sudionica Bretton Woodske konferencije 1944. (posvećene uspostavljanju novog međunarodnog finansijskog sustava) i zemlja članica MMF-a i Svjetske banke od njihovog osnutka.

Odlukom Izvršnog odbora MMF-a (Odbor izvršnih direktora MMF-a) od 14. prosinca 1992. godine konstatirano je da je SFRJ prestala da postoji, čime je prestalo i njeno članstvo u MMF-u. Istodobno su utvrđeni uvjeti pod kojima zemlje sukcesori (SR Jugoslavija, Hrvatska, BJR Makedonija, Slovenija i Bosna i Hercegovina) mogu da naslijede članstvo SFRJ u MMF-u. Prema navedenom, Bosni i Hercegovini je pripalo 13,2% prava i obveza SFRJ.

Izvršni odbor MMF-a, 20. prosinca 1995. godine, nakon zaključenja Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH (poznat i kao Daytonski mirovni sporazum prema gradu Daytonu u državi Ohio, SAD, gdje je postignut) donosi odluku prema kojoj je Bosna i Hercegovina u potpunosti ispunila uvjete za članstvo u MMF-u (<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/1995/pr9570.htm>).

Iznos naslijeđene kvote je bio 121,2 milijuna SDR ili 19,7%. Jedanaestom općom revizijom kvota 1999. godine kvota BiH povećana na 169,1 milijun SDR, a nakon četrnaeste opće revizije kvota 2016. godine povećana je na 265,2 milijuna SDR što čini 0,06% od ukupnog iznosa kvota u MMF-u. Glasačko pravo BiH iznosi 4.112 glasova.

Naslijeđene dospjele obveze su izmirene kreditom odobrenim od MMF-a za koji je BiH tada bila podobna.

Bosna i Hercegovina je u izornoj grupi (konstituenci) koja ima 272.983 glasa (5,44% od ukupnog broja glasova). Pored BiH, u izornoj grupi su sljedeće zemlje: Armenija, Belgija, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Gruzija, Izrael, Luksemburg, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina (<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/eds.aspx>).

Predstavnike BiH (guvernera BiH i zamjenika guvernera BiH) u Odboru guvernera MMF-a imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine (<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.aspx>).

2. Uloga Centralne banke BiH

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je u prosincu 2002. godine preuzela ulogu fiskalnog agenta Bosne i Hercegovine prema MMF-u od Ministarstva financija i trezora BiH (MFT). Uloga CBBiH je definirana odgovarajućim memorandumom koji se odnosi na članstvo Bosne i Hercegovine u Međunarodnom monetarnom fondu, a potpisali su ga Ministarstvo financija i trezora BiH, entitetska ministarstva financija i Centralna banka Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da CBBiH djeluje po principima valutnog odbora, njena uloga fiskalnog agenta BiH prema MMF-u je specifična u smislu da mjenice (promisorne note) u ime BiH emitira Ministarstvo financija i trezora BiH, a dostavlja ih CBBiH na deponiranje.

Uloga CBBiH kao fiskalnog agenta obuhvata:

- Vođenje računa MMF-a i ministarstava financija BiH
- Povlačenje sredstava po odobrenim aranžmanima MMF-a
- Izvršavanje financijskih obveza prema MMF-u
- Osiguranje pokrića od ministarstava financija za obveze prema MMF-u
- Poslove depozitara
- Korespondenciju s MMF-om i ministarstvima financija BiH

Finansijska pozicija BiH za članstvo u MMF-u iskazuje se u mjesečnoj bilanci CBBiH, a konsolidirana bilanca u tromjesečnim i godišnjim financijskim izvješćima, koji se objavljuju na internet stranici CBBiH www.cbbh.ba.

3. Financijski aranžmani i servisiranje obveza

Financijske aranžmane odobrava Izvršni odbor MMF-a. Sredstva se obično odobravaju fazno u tranšama, ovisno o vrsti aranžmana. Odobrenju svake tranše prethodi pregled, koji vrši misija MMF-a, a koji se odnosi na ispunjenje uvjeta i ostvarenje napretka u sprovedbi strukturnih reformi, za prethodno razdoblje. Rezultat rada misije MMF-a je odgovarajuće izvješće, koje se podnosi Izvršnom odboru.

BiH je u dosadašnjoj historiji članstva u MMF-u koristila četiri stand-by aranžmana. Obično su bili posljedica redovnih godišnjih konsultacija po članku IV Statuta MMF-a. Prvi korak u pregovorima o aranžmanu je da BiH uputi Pismo namjere kojim faktički poziva MMF da izvrši pregled i odobri financijsku pomoć za strukturne reforme koje se navedu u Pismu namjere.

3.1. Odobravanje sredstava financijskog aranžmana

Nakon izvješća o ostvarenom napretku, Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine dostavlja pismo namjere MMF-u i CBBiH, koja zatim upućuje zahtjev MMF-u za povlačenje sredstava. MMF obavještava CBBiH o odobrenom datumu i iznosu sredstava, a MFT emitira i dostavlja CBBiH promisornu notu koja glasi na odgovarajući iznos odobrenih sredstava izražen u domaćoj valuti.

Nakon što sredstva aranžmana postanu raspoloživa na računu CBBiH, vrši se transfer na račune ministarstva financija u BiH prema dostavljenom rasporedu i instrukcijama.

3.2. Otplata financijskih aranžmana

Dospjele obveze prema MMF-u izvršavaju se na način da MMF obavijesti CBBiH o datumu i iznosu obveze. CBBiH o tome obavještava MFT, koje sačinjava plan obveza entitetskih ministarstva financija i na adekvatan način obavještava Upravu za neizravno oporezivanje (UNO) da se izvrši prijenos potrebnih sredstava za izmirenje obveza s jedinstvenog računa na račune u CBBiH. Na datum dospjeća obveza, CBBiH osigurava odgovarajuću protuvrijednost u stranoj valuti (valutama) i prenosi sredstva prema instrukciji MMF-a.

Detaljnije o financijskim aranžmanima BiH s MMF-om može se pogledati na internet stranici CBBiH: <http://www.cbbh.ba/content/read/1053?lang=hr>.